

ULUSLARARASI HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA KAMU DİPLOMASİSİ: 2022 FIFA DÜNYA KUPASI ÜZERİNE BİR İNCELEME

İbrahim ÇATALDAŞ
Mersin Üniversitesi, Türkiye
ibrahimcataldas@mersin.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-8096-9177

<i>Atf</i>	Çataldaş, İ. (2023). Uluslararası Halkla İlişkiler Bağlamında Kamu Diplomasisi: 2022 FIFA Dünya Kupası Üzerine Bir İnceleme. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 13 (3), 671-689.
------------	---

ÖZ

Kurum ve işletmelerin hedef kitlelerine yönelik olarak yürüttüğü iletişim çalışmalarını kapsayan halkla ilişkiler, dünyadaki küresel gelişmelere bağlı olarak günümüzde daha geniş bir uygulama alanı bulmaktadır. Bu nedenle günümüzde uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetleri yabancı kamuoyu ile iletişim kurmak, ülkeyi tanıtmak, imaj, itibar ve tutumda olumlu bir değişiklik elde etmek gibi amaçlarla ön plana çıkmaktadır. Bu amaçlara yönelik olarak uluslararası spor organizasyonlarının kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri açısından oldukça önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Farklı dönemlerde farklı ülkelerin ev sahipliğini yaptığı uluslararası spor etkinlikleri, her yıl dünyanın farklı yerlerinden ziyaretçiler çekmektedir. Bu nedenle ev sahibi ülkelere ülke tanıtımı, imaj ve itibar oluşturma bakımından fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışmada 20 Kasım ve 18 Aralık 2022 tarihleri arasında Katar'da düzenlenmiş olan 2022 FIFA Dünya Kupası, uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetleri perspektifinden ele alınmış olup Katar hükümetinin Dünya Kupası organizasyonu için resmi olarak ilan ettiği etkinlik takvimi doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılmış olan analiz sonucunda Katar Hükümeti'nin yabancı ziyaretçilere yönelik olarak eğlence, festival, sergi, sanat ve kültür alanlarında olmak üzere toplam 27 farklı etkinlik düzenlendiği tespit edilmiştir. Düzenlenen bu etkinliklerin ülke tanıtımı, imaj ve itibar gibi hususlar başta olmak üzere uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetleri bakımından etkin bir şekilde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dünya Kupası, Kamu Diplomasisi, Uluslararası Halkla İlişkiler.

PUBLIC DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL PUBLIC RELATIONS: A REVIEW ON 2022 FIFA WORLD CUP

ABSTRACT

Public relations, which encompasses the communication activities carried out by institutions and enterprises for their target groups, finds a wider scope of application nowadays due to global developments in the world. Therefore, today, international public relations and public diplomacy activities come to the fore due to purposes such as communicating with foreign publics, promoting the country, obtaining a positive change in image, reputation, and attitude. International sports events hosted by different countries in different periods attract visitors from different parts of the world every year. For this reason, it offers opportunities to host countries in terms of country promotion, image, and reputation building. In this study, the 2022 FIFA World Cup, which was held in Qatar between November 20 and December 18, 2022, was discussed from the perspective of international public relations and public diplomacy activities, and the event calendar officially announced by the Qatar government for the World Cup organization was analyzed by document review method. As a result of

the analysis, it has been determined that the Qatar Government has organized a total of 27 different events for foreign visitors in the fields of entertainment, festivals, exhibitions, art and culture. It has been concluded that these organized events are used effectively in terms of international public relations and public diplomacy activities, especially in terms of country promotion, image, and reputation.

Keywords: *World Cup, Public Diplomacy, International Public Relations.*

GİRİŞ

Stratejik bir iletişim faaliyeti olan halkla ilişkiler, mesleki olarak temellerinin atıldığı günden beri çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından kendisinden yararlanan bir yönetim fonksiyonu olmuştur. Farklı tanımlamaları bulunmakla birlikte bir kurum veya organizasyonun hedef kitesine yönelik olarak yürüttüğü iletişim faaliyetleri olarak ifade edilmesi mümkün olan halkla ilişkilerin uygulama alanı gittikçe genişlemektedir. Grunig ve Hunt (1984: 22), halkla ilişkileri tarihsel gelişim süreci içerisinde sırasıyla basın ajansı/tanıtım, kamuyu bilgilendirme, iki yönlü asimetrik ve iki yönlü simetrik olmak üzere dört farklı modelde ele almıştır (aktaran Okay ve Okay, 2018: 120). Grunig dört modeli kendi içerisinde iki kategoriye ayırarak basın ajansı/tanıtım ve kamuyu bilgilendirme modellerini “zanaatkar-teknik halkla ilişkiler”; iki yönlü asimetrik ve iki yönlü simetrik modelleri ise “profesyonel halkla ilişkiler” modelleri olarak tanımlamıştır. Bu kapsamda teknik halkla ilişkiler modellerinde basına yönelik çalışmalara yer verilirken profesyonel halkla ilişkiler modellerinde ise daha farklı kitlelere hitap edebilmenin amaçlandığı kurum içi halkla ilişkiler ve finansal halkla ilişkiler gibi stratejik iletişim çalışmalarına yer verilmiştir (Okay ve Okay, 2018: 121). Her bir modelin tarihsel süreç içerisinde farklı özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, halkla ilişkilerin farklı dönemlerde farklı amaçlarla kullanıldığını söylemek mümkündür. Bu açıdan basın ajansı ve tanıtım modelinde halkla ilişkilerin propaganda amaçlı kullanımı ön plana çıkarken sonraki dönemlerde dürüstlük, karşılıklı kabul ve anlayış, çift yönlü iletişim ve sosyal sorumluluk gibi unsurlara halkla ilişkiler çalışmalarında yer verilmiştir (Çağlan, 2018). Her alana uygulanabilen bir faaliyet olan halkla ilişkiler hem özel sektör hem de kamusal faaliyetlerde kullanılan bir etkinliktir. Bu kapsamda günümüzde kurum ve organizasyonların yanı sıra devletler de halkla ilişkiler uygulamalarından yararlanabilmektedir.

2023 yılında yapılmış olan bir araştırmaya göre halkla ilişkiler endüstrisinin dünya genelindeki küresel pazar değeri yaklaşık olarak yüz milyar dolar iken bunun 2027 yılı itibarıyla 133 milyar dolar olması beklenmektedir (Statista, 2023). Yapılmış olan başka bir araştırmada ise değeri 1 milyar dolar ve üzerinde olan çoğu şirketin 250 bin dolar ile 25 milyon dolar arasında değişen harcamaları çeşitli dijital halkla ilişkiler faaliyetlerine yönelik olarak yaptığı belirtilmektedir (Cudd, 2023). Halkla ilişkiler faaliyetlerinin günümüzde hem dijital hem de küresel bir nitelik kazandığı görülmektedir. Bu kapsamda iletişim ve taşımacılık alanında meydana gelen gelişmeler, çok uluslu şirketlerin artması, dış ticaretin artması ve dünya genelindeki uluslararası anlaşma ve organizasyonların artışına bağlı olarak uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri de artmaktadır (Dunn, 1986: 578-581; aktaran Okay ve Okay, 2018: 498). Dünya genelinde 2021 yılı itibarıyla 60 bin civarında çok uluslu şirketin olduğu ifade edilmektedir (Yaqub, 2022) Bununla birlikte dış ticaret başta olmak üzere dünya genelinde ülkeler arasındaki küresel ilişkilerin artış göstermesi, halkla ilişkiler faaliyetlerinin de küresel bir şekilde yürütülmesini gerektirmiştir.

Dijitalleşmeye bağlı olarak ortaya çıkan internet ağı, iletişimin zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın tüm dünyada eşzamanlı bir şekilde gerçekleşmesine imkân sunmuştur. Herhangi bir yerde meydana gelen bir gelişme sosyal medya platformları aracılığıyla çok hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılabilmektedir. Bu açıdan dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir gelişme aynı zamanda o ülkenin diğer ülkelerle olan ilişkilerini de etkileyebilmektedir. Özellikle dünyanın farklı yerlerinde faaliyet gösteren çok uluslu şirketler ve kuruluşların varlığı göz önünde bulundurulduğunda ülkeler arasındaki iletişimin ve karşılıklı bağımlılığın günümüzde daha da arttığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda günümüzde devletler de küresel ölçekte artan iş birliklerine bağlı olarak uluslararası halkla ilişkiler uygulamalarına daha fazla yer vermektedir.

Bu çalışma uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetleri bağlamında uluslararası bir organizasyon olan 2022 FIFA Dünya Kupası etkinliğini incelemeyi amaçlamaktadır. Etkinlik süresince futbol müsabakalarının yanı sıra Katar Hükümeti sanat, kültür, eğlence, sergi, festival ve konser gibi kategorilerde yer almak üzere çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. 2022 Dünya Kupası etkinliğinin Katar resmi birimleri aracılığıyla ülke tanıtımı, olumlu ülke imajı ve algısı oluşturma gibi amaçlar doğrultusunda organize edilmesi ve hedef kitlenin yabancı ülke halkları olması nedenlerinden dolayı söz konusu etkinlik araştırma kapsamında ele alınmıştır. İlgili literatür incelendiğinde uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi ilişkisine yönelik olarak yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Söz konusu ilişkiyi ortaya koymaya yönelik olarak uluslararası bir spor organizasyonunun ele alındığı bu çalışmanın aynı zamanda sınırlı olan ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Uluslararası Halkla İlişkiler

İletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, dünyanın herhangi bir yerinde var olan ürün, hizmet ve hatta yaşam tarzının kolayca başka yerlere yayılmasına imkân sunmaktadır (Sriramesh ve Vercic, 2001: 104). Böylece dünyanın farklı yerlerinde üretilen ürün veya hizmetlere yönelik olarak küresel ölçekte talepler gelebilmektedir. Bu durum sadece çok uluslu şirketler için değil aynı zamanda küçük ve orta ölçekli işletmeler için de söz konusudur. İnternet ve uydu teknolojilerindeki ilerlemeler, küçük ve orta ölçekli kuruluşların da küresel olarak rekabet edebilmelerine imkân sunmaktadır (Sriramesh ve Vercic, 2001: 104). Bu açıdan ele alındığında kurum ve organizasyonların hedef kitlesi de ülke sınırlarının ötesine giderek küreselleşmektedir. Bütün bu gelişmelere bağlı olarak halkla ilişkiler mesleğinin de uluslararası bir nitelik kazandığını söylemek mümkündür.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerin yanı sıra ülkelerin karşılıklı olarak birbirlerine bağımlılığı ve demokratik gelişmişlik seviyesi de halkla ilişkiler mesleğinin küreselleşmesine etki eden unsurlar olarak kimi kesimlerce ileri sürülmektedir (Sharpe ve Pritchard, 2004: 35; aktaran Vercic, Zerfass ve Wiesenberg, 2015: 2). Gerçekten de günümüzde her anlamda kendi kendine yeterli olan bir ülkenin var olduğunu söylemek mümkün değildir. En gelişmiş ülkeler bile az gelişmiş ülkelere göre daha refah bir seviyede olmakla birlikte bazı ürün ve hizmetlerin tedariki için başka ülkelerle ilişkiler kurmaları gerekmektedir. Kurulan bu ilişkiler zamanla ekonomik, siyasi veya askeri iş birliklerinin de meydana gelmesine imkân sunmaktadır. Bu yönüyle günümüzde ülkelerin çeşitli alanlarda karşılıklı olarak birbirlerine bağımlı olduğunu söylemek mümkündür. Bu gelişmelere bağlı olarak halkla ilişkiler faaliyetleri de küreselleşmektedir. Halkla ilişkilerin özünde kamuoyunun güvenini ve desteğini kazanmaya yönelik iletişim faaliyetleri yer almaktadır. Kamuoyu demokratik toplumlarda sağlıklı bir şekilde oluşurken totaliter rejimlerde sağlıklı bir kamuoyunun varlığından bahsetmek mümkün değildir (Çakmak ve Kilci, 2011: 225). Bu bakımdan demokratik gelişmişlik seviyesi de uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin yürütülmesi bakımından önem taşımaktadır.

Uluslararası halkla ilişkiler, çokuluslu bir kurum, kuruluş veya bir hükümetin, başka bir ülkede kurmuş olduğu etkileşimler aracılığıyla o ülkedeki hedef kitlelerin çıkarlarına zarar vermeden olumlu ve hoşgörülü bir ortam yaratmaya yönelik olarak planladığı iletişim faaliyetleri olarak ifade edilmektedir (Szondi, 2009: 115). Bir şirket, kurum veya hükümet tarafından planlı ve organize bir şekilde yapılması mümkün olan uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinde temel amaç başka ülkelerin halklarıyla karşılıklı olarak faydalı ilişkiler kurmaktır (Wilcox vd., 1986: 370; aktaran Okay ve Okay, 2018: 495). Farklı şekillerde yürütülmesi mümkün olan uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin her ülkenin kendine özgü kültürel, siyasi ve toplumsal koşullarına bağlı olarak farklı nitelikler taşıyabileceği düşünülmektedir. Bu kapsamda yürütülecek olan bir faaliyette basın ajansı modeli (propaganda ve ikna) esas alındığında diğer ülkelerin kültürel değerlerini etkilemeyi veya değiştirmeyi amaçlayan tek yönlü bir kültürel diplomasi etkinliği karşımıza çıkmaktadır (Signitzer ve Coombs, 1992; Signitzer ve Wamser, 2006; aktaran Jiang, 2015: 170). Bununla birlikte söz konusu faaliyet iki yönlü simetrik modelde olduğu gibi yürütülürse uluslar arasındaki ilişkileri geliştirmeyi, karşılıklı anlayışı ve iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan bir uluslararası halkla ilişkiler faaliyeti meydana gelir (Grunig ve Hunt,

1984; Peisert, 1978; Peterstone, 2008; aktaran Jiang, 2015: 171). Bu yönüyle uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin farklı şekillerde yürütülmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

Uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri çok eski tarihlere dayanmamakla birlikte Lafayette'in 1824-1825 yıllarında ABD'ye gerçekleştirdiği gezi, 1847 yılında göreve yeni seçilen Papa Pius XI'in Vatikan'da tüm siyasi suçlara yönelik olarak gizli mahkemeleri kaldırarak siyasi suçlular için af ilan etmesi profesyonel olmayan ve spontane bir şekilde gelişen uluslararası halkla ilişkiler örnekleridir (Okay ve Okay, 2018: 496). Bununla birlikte 1849 yılında Almanya'nın kurduğu Prusyalı basın bürosu, ABD'nin Birinci Dünya Savaşı sırasındaki propaganda hareketleri ve 1851 yılında Krupp adlı firmanın Londra'daki Dünya Fuarı'nda sergilediği ve ağırlığı iki tondan fazla olan en büyük çelik blok için yürüttüğü kampanya da tarihsel süreç içerisinde yürütülen ilk uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerine örnek verilebilir (Okay ve Okay, 2018: 497).

Günümüzde devletler ve hükümetlerle birlikte çok uluslu şirketler, devletlerarası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, uluslararası ağa sahip olan halkla ilişkiler kuruluşları da uluslararası halkla ilişkiler çalışmalarına yer vermektedir (Szondi, 2009: 116). Bu kapsamda Avrupa Birliği'nin daha geniş ve istikrarlı bir Avrupa politikası doğrultusunda Doğu ve Orta Avrupa ülkelerine yönelik olarak başlattığı "Phare" adlı program, Dünya Bankası'nın hava kirliliğini azaltmaya yönelik olarak Slovenya'da yürütmüş olduğu kampanya, New York merkezli bir sivil toplum kuruluşu olan National Labor Committee adlı kuruluşun çocuk işçiliğini önlemeye yönelik olarak yürütmüş olduğu uluslararası kampanya, Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketi (ADNOC)'nin petrol sektöründe küresel bir oyuncu olarak imajını güçlendirmeye yönelik yürüttüğü kampanya, Malezya Hükümeti'nin deniz aşırı ülkelerdeki elitlere yönelik "Vision 2020" adıyla başlattığı kampanya, çok uluslu bir şirket olan Shell Petrol Şirketi'nin Nijerya'da meydana gelen kriz kapsamında Nijerya halkına yönelik olarak yürüttüğü çalışmalar da uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerine örnek verilebilir (Turk ve Scanlan, 1999). Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerini devletlerin yanı sıra devletlerarası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve çok uluslu şirketler yürütebilmektedir.

Günümüzde çok uluslu şirketler, kurumlar ve kuruluşlarda olduğu gibi devletlerin de uluslararası alanda olumlu bir algı ve imaj oluşturma çabaları bulunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Düsseldorf Başkonsolosluğu'nun 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kapsamında Alman Bisiklet Kulübü ile işbirliği yaparak "Bisiklet Turu" adlı etkinliği düzenlemesi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Türk kültürüne ait edebi eserlerin yabancı dillere çevrilmesi amacıyla başlatmış olduğu TEDA Projesi, TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı)'nın Tunus'ta engelli ve yoksul ailelere yönelik olarak başlatmış olduğu sosyal sorumluluk projeleri de uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerine örnek verilebilir (Özdemirci ve Önder, 2018: 69). Yürütülen bütün bu faaliyetlerin tamamında Türkiye'ye yönelik olumlu bir algı ve imaj oluşturma çabasının olduğunu söylemek mümkündür. T.C. Düsseldorf Başkonsolosluğu'nun Alman Bisiklet Kulübü ile yaptığı iş birliği göz önünde bulundurulduğunda uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çok aktörlü bir şekilde yürütülebilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

Kamu Diplomasisi

20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla doğru gelindiğinde uluslararası sistem içerisinde yapısal anlamda önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliğin en önemli nedenlerinden biri olarak değerlendirilen küreselleşme; siyasal, sosyal ve kültürel alanlarda birçok değişimi beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda iletişim veya etkileşimin sınırlı olduğu 20. Yüzyılın aksine 21. Yüzyılda iletişim araç ve yöntemleri yaygınlaşarak kamuoyu kavramı ön plana çıkmıştır (Özkan, 2016: 13). Böylece zaman içerisinde kamuoyunun uluslararası sistem içerisinde daha görünür hale geldiğini söylemek mümkündür.

Kamu diplomasisi, bir hükümetin kendi ulusunun fikirleri, idealleri, kültürü ve politikaları hakkında başka ülkelerin halklarına yönelik olarak yürüttüğü iletişim faaliyetleri olarak ifade edilmektedir (Tuch, 1990: 3; aktaran Kochhar, ve Molleda, 2015 :53). Yapılan bu tanımdan da anlaşılacağı üzere kamu

diplomasisi faaliyetlerinin özünde başka ülkelerin halklarına yönelik yürütülen iletişim faaliyetleri yer almaktadır. Bunun en önemli nedeni nedeninin dünyadaki küresel gelişmeler olduğu düşünülmektedir. Küreselleşmeye bağlı olarak ülkeler arasındaki siyasi, kültürel, ekonomik ve askeri gibi birçok alanda ilişkiler geçmişe göre daha da gelişmiştir. Bu ilişkilerin gelişmesinde sadece devletler arası ilişkiler değil aynı zamanda ülke halklarının diğer ülkelere yönelik olarak benimsemiş oldukları tutum ve düşünceler de etkili olmaktadır. Bu açıdan kamu diplomasisi faaliyetleriyle bir ülke, başka ülke halklarına yönelik olarak çeşitli etkinlikler düzenlemekte ve böylece kendisine yönelik olarak olumlu yönde görüş ve düşünce değişikliğini elde etmeyi amaçlamaktadır.

Kamu diplomasisi, kavram olarak ilk defa 1960'ların ortalarında ortaya çıkmakla birlikte o zamandan günümüze kamu diplomasisinin de değişime uğradığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda hükümet merkezli hiyerarşik bir bilgi yayma modelini ifade eden geleneksel kamu diplomasisinden farklı olarak günümüzde iletişim ve iş birliği ile şekillenen çok aktörlü yeni bir kamu diplomasisi anlayışının ortaya çıktığı belirtilmektedir (Wei, 2020). Gerçekten de günümüzde yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinde sadece hükümet değil bunun yanı sıra birçok farklı sivil toplum kuruluşları da etkin rol oynamaktadır. Kamu diplomasisi faaliyetleri “devletten halka” (State-to public) veya “kamudan halka” (Public to public) olmak üzere iki farklı şekilde yürütülebilmektedir (Kalın, 2011: 11). Bu açıdan devletten halka faaliyetlerde, devletin politikalarının resmi iletişim kanallarıyla halkla açıklanması amaçlanırken kamudan halka yapılan faaliyetlerde sivil toplum kuruluşları, araştırma merkezleri, değişim programları, dernekler ve vakıflar gibi çeşitli sivil unsurlardan yararlanılır (Kalın, 2011: 11). Bu yönüyle kamu diplomasisi çok boyutlu bir iletişim faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır.

Stratejik bir iletişim aracı olarak kamu diplomasisinin “halkı anlamak, bilgilendirmek ve etkilemek” gibi fonksiyonları bulunmaktadır (Kalın, 2011: 11). Bu açıdan kamu diplomasisinin aynı zamanda bir uluslararası halkla ilişkiler faaliyeti olarak ele alınması mümkündür. Bir iletişim yönetimi faaliyeti olan ve hedef kitleye yönelik olarak yürütülen çeşitli etkinlikleri kapsayan halkla ilişkiler, stratejik bir iletişim faaliyetidir. Halkla ilişkiler, işletmelerden uluslararası ilişkilere kadar her alana uygulanabilen ve birçok bileşeni olan bir disiplin olarak ifade edilmektedir (Peltekoğlu, 2016: 157). Bu ifadeye dayanarak halkla ilişkilerin sadece kurum veya işletmelere özgü bir faaliyet olmadığını aksine her alana uygulanabilen bir faaliyet olduğunu söylemek mümkündür. Bu kapsamda kamu diplomasisi kimi kesimlere göre uluslararası halkla ilişkiler faaliyetinin pozitif anlamda “alter ego” su yani alternatif benliği olarak ifade edilmektedir (Szondi, 2009: 132). Böylece halkla ilişkilerin genişleyen uygulama alanına bağlı olarak ortaya çıkan uluslararası halkla ilişkilerin, kamu diplomasisi faaliyetlerini de kapsadığı söylenebilir.

Sosyal bilimler alanında yer alması nedeniyle çeşitli tanımlamaları yapılan halkla ilişkilerin üç temel fonksiyonuna vurgu yapılmaktadır. Bunlar halkla ilişkilerin bir iletişim faaliyeti olması, yönetim görevi olması ve kamuoyunu etkileme aracı olması özellikleridir (Peltekoğlu, 2016: 7). Bu bakımdan halkla ilişkiler araç ve yöntemleri, kamuoyunu etkileme açısından oldukça önemli olup kamu diplomasisi faaliyetlerinde de halkla ilişkiler araç ve yöntemlerine başvurulması mümkündür.

Halkla ilişkiler ve kamu diplomasisinin en temel kesişim noktasının stratejik iletişim olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda stratejik iletişim; hükümet, ticaret, turizm, finans sektörleri ve çeşitli kültürel kurumların ülke hakkındaki olumlu mesajları desteklemeye yönelik olarak yürütmüş olduğu bütün iletişim faaliyetlerini kapsamaktadır (Snow, 2015: 84). Günümüzde bütün ülkelerin tıpkı şirketler gibi olumlu bir imaja ve itibara sahip olmayı arzuladığını söylemek mümkündür. Özellikle küresel gelişmelerle birlikte dünyada ülkeler arasında daha rekabetçi bir ortamın meydana geldiği görülmektedir. Bu açıdan ülkelerin kendi ulusal kimliklerinin yanı sıra sahip oldukları itibarlarının da diğer ülkelerle olan ilişkilerine etki etmesi mümkündür. Stratejik iletişim ülkeler açısından oldukça önemli olup haftalar veya aylar alabilecek uzun süreli proaktif kampanyaları gerektirir (Snow, 2015: 84). Bu nedenle kamu diplomasisi çalışmaları halkla ilişkilerde olduğu gibi stratejik iletişimi oldukça gerekli kılar.

Kamu diplomasisinin sıklıkla yürütüldüğü alanlardan biri olan spor organizasyonları günümüzde devletlerarası ilişkilerde kimi zamanlar oldukça etkili olabilmektedir. Çok uzun zamanlardan beri toplumların önemli bir parçası haline gelen spor faaliyetleri, uluslararası organizasyonlarla birer kültürlerarası etkinliklere dönüşmekte ve böylece devletler arasındaki ilişkileri de etkileyebilmektedir. Spor organizasyonlarının kültürler ve toplumlar arası ilişkilere olan etkisine yönelik olarak çeşitli örnekler rastlamak mümkündür. Bu kapsamda 1995 yılında Güney Afrika'da düzenlenen Dünya Rugby Kupası oldukça ilgi çekicidir. 27 yıl hapis cezasından sonra başkan olarak seçilen Nelson Mandela ülke içerisinde siyah ve beyazlar arasında ırkçılığın sembolü olarak görülen Güney Afrika Rugby takımını yürütmüş olduğu kampanya ile ülke içerisindeki bölünmüşlüğü sona erdirmeye çalışmıştır. Tek takım, Tek Ülke (One Team, One Country) sloganını kullanan Güney Afrika takımı finallerde Yeni Zelanda takımını yenerek şampiyon olmuştur. 2000 yılında Laues Dünya Sporları kapsamında düzenlenen ödül töreninde Mandela "Sporun dünyayı değiştirme gücü vardır. Spor, bir zamanlar sadece umutsuzluğun olduğu yerde umut yaratabilir." ifadesiyle sporun toplumsal barışı ve hoşgörüyü sağlamadaki gücüne vurgu yapmıştır (Evans, 2022). Bir diğer örnek ise 1971 yılında Çin ve Amerika Birleşik Devletleri arasında "Ping-Pong Diplomasisi" olarak da ifade edilen gelişmedir (Singh, 2022). Bu kapsamda ABD takımı Çin takımını yenecek kadar başarılı olmamasına rağmen Çinli oyuncular ABD'li oyuncuların dostluk maçlarını kazanmalarına izin vermiştir. Yaşanan bu gelişme iki ülke arasında gergin olan ilişkileri gevşeterek ABD başkanı Richard Nixon'un Çin'i resmi ziyaretine neden olmuştur. Bununla birlikte ABD, Çin'e yönelik seyahat ve ticaret kısıtlamalarını hafifletmiştir (Singh, 2022). Bu açıdan yaşanan gelişmelerin iki ülke arasındaki ilişkileri olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür. Kamu diplomasisi bakımından verilebilecek bir diğer örnek 2011 yılında Yeni Zelanda'da düzenlenen Rugby Dünya Kupası'dır. 2011 yılında düzenlenen bu etkinlikte hükümetin yanı sıra Rugby Birliği, sivil toplum kuruluşları ve çeşitli iş kuruluşları 45 gün süren "REAL New Zealand" adlı festival için iş birliği yapmıştır (Deos, 2013). Ülke içerisinde farklı kurum ve kuruluşların bir araya gelerek yürüttüğü bu etkinlikle aynı zamanda ülkenin imaj ve itibarının olumlu yönde artırılmasının amaçlandığı söylenebilir. 2008 yılında Türkiye'de Cumhurbaşkanı olan Abdullah Gül'ün, Ermenistan Devlet Başkanı Serj Sarkisyan ile Türkiye ve Ermenistan Millî Futbol Takımları arasında oynanan Dünya Kupası elemelerini birlikte izlemeleri de spor diplomasisine örnek olup aynı zamanda futbol diplomasisi olarak da nitelendirilmiştir (Anlamassova, 2017: 75). Bu bakımdan uluslararası spor etkinliklerinin kamu diplomasi faaliyetleri bakımından sıklıkla başvuru alan olduğunu söylemek mümkündür.

FIFA Dünya Kupası ve Katar

Uluslararası bir spor etkinliği olarak FIFA Dünya Kupası'nın dünyanın en prestijli kupası olduğu belirtilmektedir (FIFA, 2023). Dört yılda bir düzenlenen bu turnuvaya 32 farklı ülkeden ülke takımları katılmaktadır. İlk olarak 1930 yılında Uruguay'da düzenlenen bu etkinlik 2022 yılında Katar'da düzenlenmiştir. 20 Kasım 2022 yılında ilk maçların oynanmasıyla başlayan turnuvalar 18 Aralık 2022 tarihinde Arjantin ve Fransa takımları arasında oynanan final maçını Arjantin'in kazanmasıyla sona ermiştir. Bir Ortadoğu ülkesi olması bakımından Katar, FIFA Dünya Kupası etkinliğine ev sahipliği yapan ilk ülkedir. Bu yönüyle ülke tanıtımı, imaj ve itibar gibi hususlar bakımından da Dünya Kupası etkinliğinin Katar için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Katar'da düzenlenen Dünya Kupası, etkinliğin Arap Yarımadası'nda düzenlenmesi bakımından bir ilk olmakla birlikte bu coğrafyada bulunan ülkelerin uluslararası spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak için çeşitli girişimlerde bulunduğu daha önceden de bilinmektedir (Foley vd., 2012; Dorsey, 2014; Ishac, 2020; aktaran Ishac ve Swart, 2022). Bu ülkelerden biri olan Katar, özellikle son yıllarda hem spor alanında çeşitli yatırımlar yapmış hem de farklı organizasyonlara ev sahipliği yapmıştır. Katar, 2022 FIFA Dünya Kupası etkinliğine ev sahipliği yapmadan önce 2006 ve 2008 yıllarında Asya Kupası ve Arap Oyunları'na ev sahipliği yapma teklifini kazanmış ve ayrıca daha sonra Hentbol Dünya Kupası, Amatör Dünya Boks Şampiyonası ve Dünya Atletizm Şampiyonası gibi etkinlikler için de teklif vermiştir (Singh, 2022). Yapılan bütün bu girişimlerin özünde Katar'ın küresel arenada daha tanınır hale

gelme çabalarının olduğu söylenebilir. Bu kapsamda Katar'ın spor etkinlikleriyle aynı zamanda bir uluslararası halkla ilişkiler çalışması yürüttüğünü söylemek mümkündür.

Katar'ın LGBT hakları, kadınlar ve göçmen işçilere yönelik politikaları uluslararası kamuoyunda tartışılmakta ve bu nedenle ülkede düzenlenen Dünya Kupası turnuvası kimi kesimlerce adeta bir halkla ilişkiler felaketine benzetilmiştir (Kuhr ve Smith, 2022). Buna ek olarak kimi kesimler Katar'ın Dünya Kupası'na ev sahipliği yapmasını insan hakları ihlalleri ve gelir eşitsizliği gibi nedenlerden dolayı eleştirmiş ve böyle bir organizasyonun Katar hükümeti için "Spor Yıkaması" (Sportswashing) fırsatı olduğu yönünde bir ifade kullanmıştır (Başaran, 2022). Burada spor yıkaması kavramı ile Katar Hükümeti'nin yapmış olduğu hak ihlalleri ve yanlışlara rağmen sporu kullanarak imaj ve itibarını iyileştirmeye çalıştığı ifade edilmektedir. Katar'a seyahate yönelik olarak katı giriş kuralları, alkol kısıtlamaları, yüksek konaklama fiyatları ve insan hakları endişeleri gibi nedenlerden dolayı da ülkenin daha az ziyaretçi çektiği belirtilmektedir (Grohmann, 2022). 1930 yılından beri dünyanın farklı yerlerinde düzenlenen bu etkinliğe yapılan en yüksek katılım sayısı 3.587.538 kişi ile 1994 yılında ABD'de düzenlenen Dünya Kupası etkinliğine ait iken Katar'da 2022 yılında düzenlenen Dünya Kupası etkinliğine katılan toplam kişi sayısı 3.404.252'dir (Rookie Road, n.d.). Bu yönüyle her iki etkinlik arasındaki katılımcı sayısı farkının oldukça az olduğunu söylemek mümkündür. Buna ek olarak Katar'da düzenlenen Dünya Kupası turnuvalarında stadyumların doluluk oranlarının %94 gibi etkileyici bir seviyede olduğu ifade edilmiştir (FIFA, n.d.). Bu açıdan her ne kadar söz konusu etkinliğin daha az ilgi çekici olduğu yönünde görüşler bulunsa da etkinliğe katılan katılımcı sayılarının oldukça fazla olduğunu söylemek mümkündür.

Katar'ın ev sahipliğinde gerçekleşen söz konusu etkinlikte turistlerin keyifli bir zaman geçirerek sorunsuz bir şekilde ülkelerine dönmeleri, artan uluslararası iş birlikleri ve küresel ölçekte tanınırlık gibi gelişmeler Katar'ın Dünya Kupası etkinlikleri kapsamında amacına ulaştığını göstermektedir (Kuhr ve Smith, 2022). 12 yıl boyunca 2022 Dünya Kupası etkinlikleri için hazırlıklar yapan Katar Devleti'nin yaklaşık olarak 200 milyar dolar yatırım yaptığı belirtilmektedir (Becerikli, 2023). Bu açıdan Katar'ın söz konusu etkinliğe büyük bir önem verdiği söylenebilir. Katar'da düzenlenen Dünya Kupası etkinliğine yönelik olarak dünya genelinde çeşitli olumlu ve olumsuz haberlerin yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda İngiliz haber kuruluşu olan BBC, Dünya Kupası kapsamında Katar'a yönelik olarak yapmış olduğu haberlerde Katar'ın eşcinsellere, yabancı işçilere ve alkole yönelik tutumuna (BBC, 2022); Londra merkezli haber ajansı Reuters, Katar'daki yolsuzluk iddiaları, göçmen işçilerin durumu, LGBT ve kadın hakları, Alkol kısıtlamaları ve 'ONELOVE' kol bantlarının yasaklanması gibi nedenlerden dolayı taraftarların Katar'a gitmek istemediğine (Grohmann, 2022); New York merkezli bir haber kuruluşu olan Associated Press inşaatlardaki işçi ölümlerine (Gambrell, 2022) ve sporla imaj yıkama (sportswashing) faaliyetlerinin yapıldığına haberlerinde yer vermiştir (Pells, 2022). Bununla birlikte Associated Press gibi ABD merkezli bir yayın kuruluşu olan CNN, yayınlamış olduğu haberde Katar Dünya Kupası'nın geçmişte düzenlenen etkinliklere göre eşsiz ve sıradışı bir organizasyon olduğuna vurgu yaparken işçi ölümleri, insan hakları ve eşcinsellere yönelik politikalarda seviyeli bir eleştirel tutum sergilemiştir (Riddel, 2022). ABD merkezli Voice of America kuruluşunun web sitesindeki bir haberde inşaat kazası kaynaklı ölümlerde ölenlerin ailelerinin yaslarına değinilmiştir (Murdock, 2022). Euronews adlı Avrupa yayın kuruluşu ise yayınlamış olduğu bir haberde Katar'a ilişkin yayınlamış olduğu bir haberde söz konusu etkinlik nedeniyle tehlikeli çalışma koşulları, insan hakları ihlalleri ve kötü koşullar gibi hususlara yer verirken (Askew, 2022); farklı tarihte yayınlanan başka bir haberinde de Katar'ın başarılı bir şekilde süreci yönettiği yönünde haber yapmıştır (Guez, 2023). Genel olarak değerlendirildiğinde batı medyasının Katar Dünya Kupası etkinliğine yönelik olarak çoğunlukla eleştirel bir tutum sergilediğini görmek mümkündür. Bununla birlikte Katar merkezli bir yayın kuruluşu olan Al Jazeera, yayınladığı haberde Batı'nın Dünya Kupası etkinliğine yönelik olarak duyduğu endişeleri ikiyüzlülük olarak nitelemiştir (Fernandez, 2022). Aynı şekilde Türkiye merkezli bir yayın kuruluşu olan Daily Sabah gazetesinde batı medyasının önyargılı bir tavır sergileyerek iki yüzlü bir şekilde hareket ettiği ve Batı'nın değerlerinin evrensel olmadığı ifade edilmiştir (Ataman, 2022). Batı kaynaklı haber kuruluşları dışındaki yayın kuruluşlarına bakıldığında,

Çin merkezli bir haber kuruluşu olan CGTN haber kuruluşu, Çin ile Katar arasındaki iş birliğine değinerek etkinliğin heyecan verici olduğuna vurgu yapmıştır (Jian, 2022). Bu açıdan Katar'da düzenlenen etkinliğe yönelik olarak farklı ülke medyalarının farklı tutumlar sergilediği söylenebilir. Bu durumda ülkeler arasındaki ekonomik, siyasi ve çeşitli ilişkilerin de etkili olduğu söylenebilir. Nitekim Katar Dünya Kupası etkinliği kapsamında en fazla sponsorluk geliri elde eden şirketlerin Çinli şirketler olduğu ifade edilmektedir (Shiyue, 2022). Dünya genelinde özellikle batılı medyanın Katar'a yönelik olarak endişeli ve olumsuz bir tutumunun olduğu görülmekle birlikte Katar'ın dünya genelinde daha tanınır bir ülke haline geldiğini söylemek mümkündür.

Katar Dünya Kupası, kamu diplomasisi bakımından değerlendirildiğinde bu etkinlik aracılığıyla ülkenin komşu ülkelerle olan ilişkilerinin de daha olumlu hale geldiği söylenebilir. 2017 yılında Suudi Arabistan başta olmak üzere Bahreyn, Mısır, Yemen, Maldivler ve Birleşik Arap Emirlikleri, Katar hükümetini terörü desteklemekle suçlayarak bu ülke ile olan diplomatik ilişkilerini kesmiş ve vatandaşlarına Katar'ı terk etmeleri yönünde bildirimde bulunmuşlardır (Voice of America, 2017). Yaşanan gelişmeler sonrasında Katar'ın kara sınırının olduğu tek ülke olan Suudi Arabistan, karayolu başta olmak üzere bütün giriş ve çıkış kapılarını kapatmış ve Katar adeta abluka altına alınarak izole edilmiştir. Körfez krizi olarak da adlandırılan bu abluka üç buçuk yıl sürmüş ve taraflar ABD'nin arabuluculuk çalışmalarıyla tekrar müzakerelere başlayarak ilişkilerini düzeltme yolunda adımlar atmıştır (NTV, 2021). Ülke ilişkilerinin normalleştirilmesi sürecine Katar Dünya Kupası etkinliklerinin de olumlu etkide bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda Katar Emiri Şeyh Tamim Bin Hamad Al-Thani ve Suudi Arabistan Veliiaht Prensi Muhammed Bin Salman, Katar'daki Dünya Futbol Kupası'nın açılış töreninde bir araya gelerek birlikte olumlu mesajlar vermişlerdir (Nereim, 2022). Hatta Suudi Arabistan Prensi boynunda Katar atkısı ile görüntülenerek samimi pozlar bile sergilemiştir (Kuhr ve Smith, 2022). Bu bakımdan yaşanan her bir gelişmenin kamu diplomasisi bakımından bir anlam taşıdığını söylemek mümkündür.

Katar'da düzenlenen Dünya Kupası, birçok farklı etkinliğin bir arada yapıldığı bir organizasyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle Katar'da Dünya Kupası turnuvalarının düzenlendiği tarihlerde futbol müsabakalarının yanı sıra eğlence, festival, sergi, sanat ve kültür gibi alanlarda çeşitli etkinlikler yürütülmüştür. Yürütülen etkinliklerin önemli bir kısmında yerel ve kültürel unsurlara rastlamak mümkündür. Buna verilebilecek örneklerden birisi "Hayya Hayya" adlı 2022 FIFA Dünya Kupası resmi müziğidir (FIFA, 2022). "Birlikte Daha İyi" olarak ifade edilen "Hayya Hayya" adlı resmi Dünya Kupası müziğinde hem yerel sanatçılar hem de başka ülkelerin sanatçıları bir araya gelerek şarkıyı seslendirdiler. Ayrıca şarkının video klip filminde Katar'ın kendine has kültürel öğelerine ve mekanlarına yer verilmiştir. Bu yönüyle söz konusu organizasyonda yer alan etkinliklerin ve yaşanan bütün gelişmelerin ülke tanıtımı açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Küresel ölçekte tanınırlığın yanı sıra olumlu algı ve imaj yaratmaya yönelik olarak yürütülen bu etkinlikler aynı zamanda bir uluslararası halkla ilişkiler çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı ülke halklarına yönelik olarak hazırlanan birçok etkinliğin özünde Katar'a yönelik olarak olumlu yönde görüş ve düşünce değişikliği elde etme amacı bulunduğunu söylemek mümkündür.

Katar'da düzenlenen 2022 Dünya Kupası final maçında Arjantin'in Fransa'yı yenerek şampiyon olmasından sonra Katar Emiri Arjantinli futbolcu Lionel Messi'ye "Bişt" adlı yerel bir elbiseyi giydirmiştir. Futbolcunun giymiş olduğu bu elbise futbolseverler tarafından sosyal medya platformlarında oldukça eleştiri almıştır; ancak daha sonra yapılan açıklamada bu elbisenin Katar toplumunda bir saygı ve takdir işareti olarak görüldüğü ifade edilerek Katar Emiri'in yapmış olduğu bu eylemle oyuncunun bir anlamda onurlandırıldığı belirtilmiştir (Euronews, 2022). Bu bakımdan söz konusu etkinliğin farklı aşamalarında Katar'ın kendine özgü kültürel unsurlarına yer verildiğini söylemek mümkündür.

Yöntem ve Bulgular

Bu çalışma, 20 Kasım ve 18 Aralık 2022 tarihleri arasında Katar'da düzenlenmiş olan FIFA Dünya Kupası spor etkinliğini kamu diplomasisi faaliyetleri bağlamında ele almayı amaçlamaktadır. Belirtilen tarihler arasında Dünya Kupası Futbol müsabakaları nedeniyle Katar'ı ziyaret eden ziyaretçilere yönelik olarak futbol etkinliklerinin yanı sıra farklı etkinlikler düzenlenmiştir. Bu bakımdan söz konusu etkinlikler, kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri bağlamında ele alınarak analiz edilmiştir.

Yapılmış olan bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Doküman analizi, elektronik ve basılı materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecini kapsayan bir dizi işlem olarak ifade edilmektedir (Bowen, 2009; aktaran Sak vd., 2021). Bununla birlikte doküman analizi kapsamında elde edilen veriler, yabancı ülke medya kuruluşlarının haber örnekleriyle birlikte araştırmanın bulguları kısmında ele alınarak çalışmanın derinleştirilmesi ve böylece yürütülen faaliyetlerin ne ölçüde etki ettiğine yönelik olarak daha geniş ve eleştirel bir bakış açısının sunulması amaçlanmıştır. Doğrudan görüşme ve gözlemin mümkün olmadığı durumlarda çalışılan araştırma problemiyle ilgili yazılı ve görsel materyallerin araştırmaya dahil edilebileceği belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 189). Doküman incelemesi veya analizinin kendi başına araştırma yöntemi olarak kullanılması mümkün olmakla birlikte diğer nitel araştırma yöntemleriyle birlikte kullanılması da mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 189). Doküman incelemesinin kabul gören bazı aşamaları bulunmaktadır. Bunlar (Forster, 1995; aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2021: 194):

1. Dokümanlara ulaşma
2. Dokümanların orijinalliğini kontrol etme
3. Dokümanları anlama
4. Dokümandaki veriyi analiz etme
5. Veriyi kullanma aşamalarıdır.

Bu kapsamda yukarıda belirtilen aşamalar araştırma kapsamında dikkate alınarak araştırma kapsamında belirlenmiş olan yazılı ve görsel belgeler toplanarak elde edilen veriler araştırma yöntemine uygun bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında ele alınmış olan doküman, Katar Hükümeti'nin 20 Kasım ve 18 Aralık 2022 tarihleri için hazırlanmış olduğu "Qatar's Official Festival and Events Calendar" adlı resmî belgedir. Bu belge aynı zamanda araştırmanın kapsam ve sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Söz konusu doküman, resmi bir nitelik taşıması, ülkeyi ziyaret edecek olan yabancı vatandaşlara yönelik olarak hazırlanmış olması ve ülke tanıtımına yönelik faaliyetleri içermesi nedenlerinden dolayı araştırma kapsamında ele alınmıştır. Belirlenen tarihlerde ilgili etkinliklerin kategoriler halinde sunulduğu bu belgede bazı etkinliklere ilişkin yeterince detay verilmediği sonucuna yapılan inceleme sonucunda varılmış olup bu husus araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilmektedir. 20 Kasım 2022 ve 18 Aralık 2022 tarihleri arasında Katar'da futbol etkinliklerinin yanı sıra farklı kategoriler altında çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Bunlar eğlence, festivaller, sanat ve kültür, sergiler ve yaşam tarzı adlı kategoriler olup her bir kategoriye ilişkin olarak farklı etkinliklerin düzenlendiği görülmektedir. Bunlar:

Eğlence

Tablo 1. 2022 Kasım-Aralık Aylarında Katar'da Düzenlenen Eğlence Temalı Etkinlikler

	Etkinlik Adı	Etkinlikler	Konum
1	Hayya Fan Zone	Konser, Buz Pateni, Bale Gösterileri Yemek Alanları Maç İzleme Ekranları	Lusail Şehri
2	Al Maha Island Lusail Winter Wonderland	Farklı Dünya Mutfaklarına ait Restoranlar Çay Kahve Mekanları	Lusail Marina
3	Ras Abu Aboud Beach 974	Kültürel Aktiviteler: Jet Ski, Deniz Paraşütü, Sörf, Kano, Su Kayağı, Su Arabası, Uçurtma Sörfü, Sürat Teknesi Plaj Sporları: Plaj Futbolu, Plaj Padel, Ayak Voleybolu, Tekbol	Ras Abu Aboud Plajı
4	World Stage Robbie Williams	Canlı Konser	Doha Golf Kulübü
5	Katara International Theatrical Show	Dans, Akrobat, Sihir ve Sirk Gösterileri	Katara Drama Tiyatrosu
6	West Bay North Beach Experience	Maç Kutlama Alanları Maç Projeksiyon Ekranları Plajda Armut Koltuklar Voleybol Sahası Çocuk Oyun Alanı Yiyecek ve İçecek Alanları Perakende Satış Mağazaları	West Bay Plajı
7	The Corniche	150'den Fazla Yemek Mekânı 3 Canlı Konser Canlı Gösteriler Sanat, Kültür, Hikâye Anlatımı Bedevi Köyü Resmi FIFA Ürünleri	Corniche
8	Lusail Boulevard	Sokak Eğlence Programı (Sokak Sanatçıları, Müzyisyenler, Folklor Dansçıları, Çocuk Grupları ve Canlı Performanslar) Araçların Geçit Töreni ve Işık Efektleri Dev Ekranlar Yiyecek-İçecek	Lusail Ticari Bulvarı

Kaynak: (Qatar Supreme Committee For Delivery & Legacy, 2022)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere 2022 Kasım-Aralık aylarında Katar'da eğlence temalı sekiz farklı etkinlik düzenlenmiştir. Konum olarak her bir etkinliğin farklı konumlarda ve farklı mekanlarda düzenlendiği görülmektedir. Oyun, müzik, konser, gösteri, yeme içme ve spor aktiviteleri gibi birçok seçeneğin yer aldığı bu etkinliklerle ülkeyi ziyaret eden bütün yabancı vatandaşların iyi vakit geçirmelerinin amaçlandığını söylemek mümkündür. Etkinliklerin türü ve çeşitliliği göz önünde bulundurulduğunda Katar Hükümeti'nin, FIFA Dünya Kupası organizasyonu ile ülkenin farklı konum ve mekanlarına yönelik olarak tanıtım faaliyetlerini önceden planladığı anlaşılmaktadır. Bu yönüyle yapılan hazırlıklar, aynı zamanda ülkenin uzun vadeli planları arasında yer alan ülke tanıtımı, olumlu ülke algısı ve imajı gibi hedefleri de barındırmaktadır. Bu açıdan yabancı ülke halklarını olumlu yönde etkilemeyi amaçlayan bu etkinliklerin aynı zamanda uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri doğrultusunda yapıldığını söylemek mümkündür.

Festivaller

Tablo 2. 2022 Kasım-Aralık Aylarında Katar'da Düzenlenen Festivaller

	Etkinlik Adı	Etkinlikler	Konum
1	Qetai-Fan Plaj Festivali	Farklı Tarihlerde Farklı Sanatçı ve DJ'lerle Müzik Etkinlikleri Sanatçılar: French Montana, Ryan Castro, Oxlade, Alex Sensation, Ceelo Green Canlı Maç Etkinlikleri Yeme-İçme Alanları	Qetaifan Adası
2	Daydream Festivali	Dans ve Elektronik Müzik Farklı Günlerde Farklı Sanatçılar Sihirli Fener Işığı Görsel Prodüksiyon ve Dekorlar	Doha Golf Kulübü
3	Aravia	28 Gece Boyunca Yerel ve Uluslararası Sanatçılardan Oluşan Canlı Performanslar	Al Wakra
4	Al Sikka Uluslararası Festivali	Dünya Mutfaklarından Yemekler Sokak Kutlamaları, Sergi ve Çeşitli Etkinlikler	Sikkat Wadi Msheireb
5	FIFA Taraftar Festivali	Canlı Sunucular Maç Gösterimleri Yemek ve Yerel Mutfak Deneyimleri	Al Bidda Parkı
6	Arcadia Müzik Festivali	Farklı Günlerde Farklı Sanatçıların Katılımı Çeşitli Görsel Etkinlikler DJ Etkinlikleri Işıklandırma ve Efektler Anıtsal Ortamlar	Ras Abu Fontas

Kaynak: (Qatar Supreme Committee For Delivery & Legacy, 2022)

Yukarıdaki tabloda yer alan festivaller 2022 Kasım ve Aralık aylarında Katar'da düzenlenmiştir. Festivallerin de eğlence etkinliklerinde olduğu gibi farklı konumlarda düzenlendiği görülmektedir. Düzenlenmiş olan bu etkinliklerle hitap edilmek istenen hedef kitle, yabancı ülke vatandaşları olup konseptin bu doğrultuda hazırlandığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda dünyanın farklı yerlerinden birçok ünlü sanatçı, bu etkinliklere katılarak Katarlı sanatçılarla birlikte performans sergilemiştir. Bu yönüyle düzenlenen bu etkinliklerin ülke tanıtımına yönelik olarak planlandığını söylemek mümkündür.

Sergiler

Tablo 3. 2022 Kasım-Aralık Aylarında Katar'da Düzenlenen Sergiler

	Etkinlik Adı	Etkinlikler	Konum
1	On The Move	Orta Sahra, Katar ve Moğolistan Bölgelerine İlişkin Koleksiyon Sergisi	Katar Ulusal Müzesi
2	Posts of Qatar	10 İkonik Nuktada 10 Sanat Enstalasyonu	Katar Genelinde 10 Farklı Konum
3	Art Mill Museum	Ünlü Sanat Tasarımcılarına Ait Sergiler	Al Najada Heritage House
4	World of Football	FIFA Dünya Kupası Olimpiyat Sergisi	Katar Olimpiyat ve Spor Müzesi

Kaynak: (Qatar Supreme Committee For Delivery & Legacy, 2022)

Katar'da 2022 Kasım ve Aralık aylarında dört sergi etkinliğinin düzenlendiği görülmektedir. Her biri farklı temalarla oluşturulan bu sergilerin tamamı farklı konumlarda düzenlenmiştir. Bu kapsamda On The Move sergisi 1 Kasım – 20 Aralık 2022 tarihleri arasında Katar Ulusal Müzesinde sergilenmiştir. Sergi, üç farklı bölgede göçebe ve yarı göçebe şeklinde olan Orta Sahra, Katar ve Moğolistan toplumlarına ilişkindir. Bu sergi için Katar Ulusal Müzesi arşivinde bulunan eserlerin yanı sıra Moğolistan Ulusal Müzesi ve Fransa'da bulunan Musee du Quai Branly müzesi gibi uluslararası müzelerden de ödünç eserler alınmıştır. Ulusal müzeler diplomatik ilişkileri yansıtmaları ve kültürel unsurları birer güçlü simgeler haline getirmesinden dolayı uluslararası ilişkilerde önemli rol oynar

(Wang, 2018: 725; aktaran Kartal ve Rençber, 2017). Ülkeler sahip oldukları müzelerle kendi kültürel ve coğrafi niteliklerini ortaya koyabilmekte, medeniyetlerine ilişkin yaşanmışlıklarını gelecek nesillere aktarabilmektedir (Kartal ve Rençber, 2017). Bu yönüyle uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetlerinde ulusal müzelerin yabancı halklara ülke tanıtımı açısından rol oynaması mümkündür.

On The Move sergisinde geçmişi günümüze aktaran eserlere yer verilirken, 24 Ekim 2022 ve 30 Mart 2023 tarihleri arasında düzenlenen Art Mill Museum adlı sergide de geleceğe yönelik bir konsept ile 2030 yılında açılması planlanan geleceğin uluslararası modern ve çağdaş sanat müzesi duyurulmaktadır. Bununla birlikte Posts of Qatar adlı sergide hem yerel hem de yabancı ülkelerin sanatçılarının ortaya koydukları eserler Doha şehrinin farklı noktalarında sergilenirken, World of Football adlı sergide FIFA Dünya Kupası etkinliğinin geçmişten günümüze olan yolculuğu sergilenmiştir. Bu yönüyle sergilerin her birinin birbirine alternatif olmaktan ziyade birbirlerini tamamlayıcı bir özelliğe sahip olduğu söylenebilir.

Sanat ve Kültür

Tablo 4. 2022 Kasım-Aralık Aylarında Katar’da Düzenlenen Sanat ve Kültür Etkinlikleri

	Etkinlik Adı	Etkinlikler	Konum
1	Katara Moda Defilesi	Geleneksel Kumaş ve Motiflerden Oluşan Defile	Katara Amfitiyatro
2	Katara Uluslararası Dhow Festivali	Katar’ın Denizcilik Tarihine İlişkin Festival Sanatsal ve Müzikal Etkinlikler Deniz Gösterileri Yarışmalar	Katara Kültür Köyü
3	Street Art Festivali	Sanatçılar, Aktörler ve Müzisyenlerin Katılımıyla Çeşitli Performanslar	Katara Korniş
4	D’reesha Gösteri Sanatları Festivali	Tiyatro, Müzik, Şiir, Hikaye Anlatımı, Eğitim ve Araştırma Gibi Çeşitli Alanlarda Yetenek Gösterileri	Oksijen Parkı, Eğitim Şehri
5	Festival in Motion	Dans, Müzik, Sanat ve Mimariye Yönelik Çeşitli Etkinlikler	Kamusal Alanlar
6	Darb Al Saai	Katar’a Özgü Geleneksel Etkinlik	Um Salal Mohamad
7	Our Life	Avcılık, Dalış, Balık Tutma, Geleneksel Giyim, Kano Sporu, Şahin Avcılığı, Maraton, Kum Tepelerinde Araba, Deveye Binme	Al Thakheera – Al Galayel – Old Wakra Souq – Sealine
8	Goals Exhibition	Dünya Kupası Sergisi	Katar’daki Virginia Commonwealth Üniversitesi Sanat Okulu
9	Cultural Activation FIFA World Cup Qatar 2022	Dünya Kupası Turnuvalarının Düzenlendiği Bütün Stadyumlarda Çeşitli Kültürel Etkinlikler	Al Bayt Stadyumu, Khalifa Uluslararası Stadyumu, Al Thumama Stadyumu, Ahmad Bin Ali Stadyumu, Lusail Stadyumu, Stadyum 974, Education City Stadyumu, Al Janoub Stadyumu.

Kaynak: (Qatar Supreme Committee For Delivery & Legacy, 2022)

Katar’da 2022 Kasım ve Aralık aylarında dokuz etkinliğin sanat ve kültür temalı olarak düzenlendiği görülmektedir. Bu kategoride yer alan etkinliklerde Katar’a özgü etkinliklerin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu kapsamda spordan müziğe, şiiirden tiyatroya, eğitimden hikâyeye kadar birçok alanda Katar kültürel unsurlarının ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bu yönüyle yumuşak bir güç olarak

kültürel diplomasi faaliyetlerinin de kamu diplomasi kapsamında ele alınmasının mümkün olduğu düşünülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, araştırmanın bulgularında tablolar halinde belirtilen etkinliklerden de anlaşılacağı üzere Katar'ın ev sahipliğinde düzenlenen 2022 Dünya Kupası etkinliklerinde sadece futbol müsabakaları yapılmamış ayrıca yabancı ülke halklarına yönelik olarak farklı etkinlikler düzenlenmiştir. 9'u sanat ve kültür, 8'i eğlence, 6'sı festival ve 4'ü sergi olmak toplam 27 farklı etkinliğin FIFA Dünya Kupası organizasyonu kapsamında düzenlendiği görülmektedir. Müzik, konser, resim, sanat sergisi, müze, yeme içme ve çeşitli alışveriş imkanlarının sunulduğu bu etkinliklerin en temel ortak noktası hitap edilen hedef kitledir. Bu kapsamda söz konusu etkinliklerin tamamının hedef kitlesi Katar'ı Dünya Kupası etkinliği nedeniyle ziyaret eden yabancı halklardır. Konser etkinliklerinde yerel sanatçıların yabancı sanatçılarla birlikte performans sergilemesi, müzelerde Katar kültürüne ait öğelere yer verilmesi, yeme ve içme alanlarında Katar'a özgü yerel yemeklerin yabancı mutlaklarla birlikte sunulması, Katar'a özgü mekanlarda çeşitli sanatsal etkinliklerin yapılması gibi yukarıda belirtilen birçok etkinlikte Katar kültürü, idealleri, fikirleri ve politikalarına ilişkin olarak Katar Hükümeti'nin resmi iletişim çalışmalarının bulunduğu görülmektedir. Etkinliklerin bu yönü Kamu diplomasisine ilişkin amaçları barındırırken, yürütülen faaliyetlerde halkla ilişkiler araç ve yöntemlerinin kullanılışı, uluslararası alanda ülke tanıtımı, olumlu anlamda ülke imajı ve algısı oluşturmaya yönelik çabalar da etkinliklerin uluslararası halkla ilişkiler perspektifini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle kamu diplomasisi faaliyetlerinin uluslararası halkla ilişkiler perspektifiyle söz konusu etkinlikte yürütüldüğünü söylemek mümkün olup bu durum kamu diplomasisi faaliyetlerini uluslararası halkla ilişkiler çatısı altında ele alan görüşle de uyumludur (Szondi, 2009: 131).

Katar'ın ülkeyi ziyaret eden turistlere yönelik olarak farklı alternatifler sunduğu görülmektedir. Düzenlenmiş olan bu etkinliklerle amaçlanan bir diğer husus ise küresel ölçekte ülke tanıtımının yapılmasıdır. Bu yönüyle etkinlikler sadece bir noktada yapılmamış farklı mekanlarda yapılmıştır. Bununla birlikte etkinliklerde küresel unsurların yerel ve kültürel öğelerle birleştirildiği görülmektedir. Müzelerin yurtdışından ödünç aldığı eserlerle birlikte kendi eserlerini sergilemesi, konserlerde hem yerel hem de yabancı sanatçıların yer alması, görsellerde hem Katar'a ait hem de geçmişteki Dünya Kupası etkinliklerine ev sahipliği yapan diğer ülkelere ait görsellere yer verilmesi gibi durumlar buna örnek verilebilir.

2022 yılında 20 Kasım ve 18 Aralık tarihleri arasında Katar'da düzenlenen FIFA Dünya Kupası etkinliği yaklaşık olarak bir ay sürmekle birlikte bu organizasyona yönelik olarak hazırlıkların çok daha önceden başladığı görülmektedir. Bu kapsamda etkinliğin başarılı olarak düzenlenmesinde sadece Katar hükümeti değil aynı zamanda ülkenin çeşitli kurum ve kuruluşları rol üstlenmiştir. Bu yönüyle konaklamadan yeme içmeye, ulaşımdan güvenliğe, tanıtımdan pazarlamaya kadar birçok konuda yerel ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapıldığını söylemek mümkündür. Öyle ki organizasyonun güvenliğini sağlamaya yönelik olarak devletlerarası düzeyde Türkiye ve Katar arasında iş birliği yapılarak güvenlik tedbirleri kapsamında Türk Polis Görev Gücü Katar'a gönderilmiştir (Karadağ ve Bulur, 2022). Kamu diplomasisi bakımından da oldukça önemli olan bu iş birliği sonucunda herhangi bir güvenlik sorunu meydana gelmeden Katar'da düzenlenen Dünya Kupası Etkinliği sona ermiştir.

Sanat, kültür, eğlence, konser ve festival gibi çeşitli temalarla yabancı ülke halklarına yönelik olarak düzenlenmiş olan yukarıdaki etkinliklere ilişkin yabancı medyada olumlu ve eleştirel haberlere rastlayabilmek mümkündür. Bu kapsamda Eurosport yayın kuruluşu Katar'da düzenlenen etkinlikler süresince içki içilip içilemeyeceğine ilişkin bir haber yayınlamıştır (Chiu, 2022) Söz konusu haber içeriğinin okuyuculara sunulmuş biçimi göz önünde bulundurulduğunda etkinlik süresince sunulan imkanlara hiç değinilmeden sadece tartışmalı olan hususlara yer verildiği görülmektedir. İngiltere merkezli The Telegraph gazetesinde ise Dünya Kupası açılış seremonisindeki gösteriler bir spor yıkama (sportswashing) faaliyetine benzetilerek aslında gösterilerle birçok şeyin örtbas edildiği yönünde

eleştirel bir haber yayınlanmıştır (White, 2022). Dünya Kupası etkinliğinin açılışına yönelik olarak yapılan bir diğer eleştirel haber ise ünlü aktör Morgan Freeman'a yönelik olarak yapılmış olup oyuncunun söz konusu etkinliğe katılımı hayal kırıklığı olarak nitelendirilmiştir (Hirwani, 2022; O'Grady, 2022). Bununla birlikte ünlü aktörün engelli bir Katar vatandaşı ile açılış konuşması yaparak birlik, hoşgörü ve saygıya yönelik mesajlar vermesinin olumlu olarak karşılandığı haberlerde mevcuttur (Maktoob, 2022). The Guardian, Dünya Kupası etkinliğinin Katar'a verilmesinin hata olduğu yönünde bir haber paylaşarak söz konusu haberde Katar'da futbol kültürünün olmadığı ifade edilmiştir (Lahm, 2022). Bu yönüyle söz konusu haberde Katar'da düzenlenen etkinlik hata olarak nitelendirilmiştir.

Dünya Kupası etkinlikleri süresince yukarıdaki tablolarda da görüldüğü üzere yurtdışından da çeşitli yabancı sanatçıların katılım sağladığı konserler organize edilmiştir. Bu konserlere yönelik olarak da uluslararası medyada çeşitli haberlerin yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda Shakira, Dua Lipa ve Rod Stewart gibi bazı sanatçıların insan hakları ihlalleri nedeniyle kendilerine yapılan konser tekliflerini reddettikleri yönünde haber yapılmış olup aynı haberde Robbie Williams, Jason Derulo, Clean Bandit, Sean Paul, Nora Fatehi, Black Eyed Peas, Jungkook, Nicki Minaj, Maluma ve Myriam Fares gibi sanatçıların da söz konusu organizasyonda performans sergileyeceği belirtilmiştir (Marca, 2022) Bununla birlikte İngiliz şarkıcı Robbie Williams'ın Katar'da konser verme kararı kimi kesimlerce eleştirilmesine rağmen Robbie Williams vermiş olduğu kararı savunmuştur (Parkel, 2022). Bu yönüyle futbol müsabakaları dışında düzenlenen etkinliklere de batı medyasının eleştirel bir tavır takındığı görülmektedir.

Katar'da Düzenlenen etkinliklere ilişkin olumlu haberler içeren haberler de bulunmaktadır. Bu kapsamda Birleşik Arap Emirlikleri merkezli The National News söz konusu organizasyonun sadece futbol etkinlikleriyle sınırlı olmadığı ve çeşitli etkinliklerle eğlenceli ve başarılı bir etkinlik olduğu ifade edilmiştir (Saeed, 2022). CNN tarafından yapılan başka bir haberde Katar'ın sadece stadyumlar inşa etmediği, sanat ve kültüre önem verdiği ve mimari açıdan oldukça başarılı ve erişilebilir müzeler açtığı belirtilmiştir (Reid, 2023). Genel olarak Katar'da düzenlenen Dünya Kupası organizasyonuna yönelik olarak farklı haber ve görüşlere rastlandığı görülmektedir. Bu açıdan olumlu bir ülke algısı ve imajı oluşturmaya yönelik olarak yürütülen bu faaliyetlerin en azından dünyanın her yerinde istenen imajı sağlamak konusunda tek başına yeterli olmadığını söylemek mümkündür. Bu durum Black (1993: 169)'in uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin yerel şartlara ve ihtiyaçlara uyarlanması gerektiği görüşünü de destekler niteliktedir (aktaran Okay ve Okay, 2018: 496) Her ne kadar söz konusu etkinlik bütün yabancı halklara yönelik olarak organize edilmiş olsa da toplumsal ve kültürel farklılıklardan dolayı memnuniyet konusunda farklı kesimlerde farklı bakış açılarının oluşmasının normal olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte söz konusu organizasyonun başarısız olduğu da söylenemez. Dünya kupası etkinliğiyle birlikte Katar küresel olarak daha tanınır bir ülke haline gelmiştir.

SONUÇ

21. yüzyılın en önemli gelişmelerinden olan küreselleşme, toplumlar arasındaki etkileşimi daha da artırmıştır. Günümüzde ülkeler arasındaki etkileşim sadece ürün veya hizmetlerin dolaşımıyla sınırlı olmayıp aynı zamanda toplumların kültürleri, yaşam biçimleri ve hayat görüşleri de bu etkileşim içerisinde yer almaktadır. Toplumlar arasındaki etkileşimi kolaylaştıran en önemli nedenlerden biri olarak değerlendirilen yeni iletişim teknolojileri zaman ve mekândan bağımsız olarak McLuhan'ın da ifade ettiği gibi dünyayı adeta küresel bir köy haline getirmiştir.

Günümüzde ülkeler karşılıklı olarak birbirlerine daha çok bağımlı hale gelmişlerdir; çünkü ülkeler arasındaki stratejik iş birlikleri geçmişe göre günümüzde daha fazladır. Bu açıdan, küresel sistem içerisinde yer almak veya konumunu daha güçlü hale getirmek isteyen devletler yürüttükleri politikalarda sadece kendi halklarını ve çıkarlarını değil aynı zamanda iş birliği içerisinde oldukları ülkeleri ve bu ülkelerin halklarını da dikkate almak durumundadırlar. Bu yönüyle günümüzde yürütülen uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetlerinin küresel ilişkiler açısından oldukça stratejik hale geldiğini söylemek mümkündür.

Hükümetlerin ve yabancı ülke halklarının tutum ve davranışlarını etkilemeyi amaçlayan kamu diplomasisi faaliyetleri hem uluslararası ilişkiler hem de halkla ilişkiler alanının kesişim noktasında bulunmaktadır. Kamu diplomasisi faaliyetlerinde de halkla ilişkiler alanında olduğu gibi benzer araç ve yöntemlerin kullanılması mümkündür; çünkü her iki faaliyetin de özünde kamuoyunu etkileme amacını içerdiği ve bunun içinde iletişimin gücünden faydalanılması gerektiği düşünülmektedir. Halkla ilişkilerin genişleyen uygulama alanları arasında yer alan uluslararası halkla ilişkilerde olduğu gibi kamu diplomasisinde de amaç, yabancı kamuoyunu istenen yönde etkilemektir. Bu yönüyle günümüzde spor başta olmak üzere sanat, bilim, kültür, turizm gibi çeşitli uluslararası organizasyonlarda hem kamu diplomasisi hem de uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi mümkündür.

Bu çalışmada uluslararası bir organizasyon olarak 2022 yılında Katar'da düzenlenen FIFA Dünya Kupası Etkinliği ele alınmıştır. Araştırmanın bulgularından da anlaşılacağı üzere söz konusu etkinlikte futbol müsabakalarının yanı sıra sanat, sergi, festival ve konser gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Düzenlenen etkinliklerin tamamında yabancı halklara yönelik olarak ülke tanıtımının ön plana çıkarıldığını görmek mümkün olup bu kapsamda yapılan etkinliklerin neredeyse tamamında Katar'a özgü unsurların bulunduğu görülmüştür. Genel olarak değerlendirildiğinde söz konusu etkinliğin düzenlenmesi bakımından ana aktör Katar Devleti'dir. Bu yönüyle Katar'ın kamu diplomasisi bakımından Dünya Kupası etkinliğini stratejik bir iletişim aracı olarak ele aldığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte bu etkinliğin başarılı bir şekilde yürütülmesinde sivil toplum kuruluşları, yerel kurumlar ve çeşitli işletmeler Katar Hükümeti'yle iş birliği yapmış olup çok aktörlü bir organizasyonun varlığından bahsetmek mümkündür.

Sonuç olarak Katar'da 2022 FIFA Dünya Kupası organizasyonu kapsamında yabancı halklara yönelik olarak düzenlenen çeşitli etkinliklerde ülke tanıtımı başta olmak üzere olumlu ülke imajı ve algısı oluşturmaya yönelik çabaların yürütüldüğü görülmektedir. Söz konusu organizasyonun belirtilen amaçlar doğrultusunda tam olarak başarılı veya başarısız olduğunu söylemek mümkün olmamakla birlikte yabancı medya kuruluşlarının yapmış olduğu haberlerden de anlaşılacağı üzere dünya kamuoyunun söz konusu organizasyona karşı ilgili olduğu görülmektedir. Batılı medya kuruluşları başta olmak üzere dünya kamuoyunda yer alan bazı kuruluşlar Katar'ın düzenlemiş olduğu bu organizasyonu çeşitli nedenlerden eleştirmekle birlikte çeşitli olumlu haberlere de rastlamak mümkündür. Yürütülen faaliyetlerde tek yönlü propaganda ve iknanın yerine dürüstlük, karşılıklı kabul ve anlayışın ön plana çıktığı söylenebilir. Bu yönüyle yürütülen faaliyetlerde iki yönlü simetrik iletişimi esas alan bir halkla ilişkiler modelinden bahsetmek mümkündür. Bu kapsamda söz konusu organizasyonda stratejik bir iletişim faaliyeti olarak hem kamu diplomasisi faaliyetlerine hem de uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerine yer verildiği görülmektedir. Katar'da düzenlenen 2022 FIFA Dünya Kupası etkinliğinin ele alındığı bu çalışmada, söz konusu organizasyon boyunca resmi olarak düzenlenen etkinlikler analiz edilmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda anket veya görüşme tekniğiyle söz konusu etkinliğe yönelik olarak katılımcı görüşleri ele alınabilir.

KAYNAKÇA

Anlamassova, M. (2017). Uluslararası ilişkilerde yumuşak gücün kullanımı ve Rusya'nın yumuşak güc araçları (Tez No. 465597), Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi.

Askew, J. (2022, 1 November). Qatar: All You Need to Know About The Country Before The 2022 FIFA World Cup. <https://www.euronews.com/2022/11/01/qatar-all-you-need-to-know-about-the-country-before-the-2022-fifa-world-cup>

Ataman, M. (2022, 30 November). World Cup 2022: Massive Hypocrisy of The West Toward Qatar. <https://www.dailysabah.com/opinion/columns/world-cup-2022-massive-hypocrisy-of-the-west-toward-qatar>

Başaran, B. (2022, 20 Aralık). Looking back at Qatar 2022 World Cup: Hypocrisy vs. sportswashing. <https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/looking-back-at-qatar-2022-world-cup-hypocrisy-vs-sportswashing>

BBC. (2022, 18 November). World Cup Finals: Why is Qatar 2022 Controversial?. Retrieved May 1, 2023, From <https://www.bbc.com/sport/football/61635340>

Becerikli, U. (2022, 21 Aralık). Katar Araplara ilişkin önyargıları kırdı. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/katar-araplara-iliskin-onyargilari-kirdi-732146.html>

Çağlan, Ö. (2018). Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kullanılan Twitter'ın Basın Ajansı/Tanıtım Modeli Bağlamında İncelenmesi (Tez No. 490836), Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Giresun Üniversitesi, Ulusal Tez Merkezi.

Çakmak A. F. ve Kilci, S. (2011). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi, *Kamu-İş Dergisi*, 11(4) 219-270.

Chiu, N. (2022, 21 November). Can You Drink Alcohol at The World Cup 2022 in Qatar? Are You Allowed to Drink Beer? Where Can You Buy Booze?. https://www.eurosport.com/football/world-cup/2022/can-you-drink-alcohol-at-the-world-cup-2022-in-qatar-are-you-allowed-to-drink-beer-where-can-you-buy_sto9202972/story.shtml.

Cudd, G. (2023, 11 April). 41 Digital PR Statistics. <https://ddiy.co/digital-pr-statistics/>

Deos, A. (2013). Sport and Relational Public Diplomacy: The Case of New Zealand and Rugby World Cup 2011. *Cultures, Commerce, Media, Politics*, 17 (9), 1170-1186
<https://doi.org/10.1080/17430437.2013.856588>

Euronews. (2022, 19 Aralık). Dünya Kupası'nda Messi'ye hediye edilen Arap cübbesi 'biş' nedir?. <https://tr.euronews.com/2022/12/19/dunya-kupasinda-messiye-hediye-edilen-arap-cubbesi-bist-nedir>

Evans, F. (2022, 25 April). How Nelson Mandela Used Rugby As a Symbol of South African Unity. <https://www.history.com/news/nelson-mandela-1995-rugby-world-cup-south-african-unity>

Fernandez, B. (2022, 28 November). The Massive Hypocrisy of The West's World Cup 'Concerns'. <https://www.aljazeera.com/opinions/2022/11/28/the-massive-hypocrisy-of-the-west-s-world-cup-concerns>

FIFA. (2022, 1 April). Hayya Hayya (Better Together) FIFA World Cup 2022 Official Soundtrack <https://www.youtube.com/watch?v=vvDjFVZgJoo>

FIFA. (n.d.). FIFA World Cup Attendance Figures Stand at 94% After First Round of Group Stage. Retrieved May 1, 2023, From <https://www.fifa.com/fifaplus/en/articles/fifa-world-cup-attendance-figures-stand-at-94-after-first-round-of-group-stage>

FIFA. (t.y). FIFA World Cup. <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup>

Gambrell, J. (2022, 29 November). Qatar Says Worker Deaths For World Cup 'Between 400 and 500'. <https://apnews.com/article/world-cup-sports-health-soccer-covid-e19bd8a30f7f9be62cf10bad496639ff>

Grohmann, K. (2022, 21 October). Fans stay away from Qatar World Cup that doesn't make them dream. <https://www.reuters.com/lifestyle/sports/fans-swerve-qatar-world-cup-that-doesnt-make-them-dream-2022-10-20/>

Guez, J. (2023, 18 Ocak). FIFA World Cup Qatar 2022: What Legacy Will it Leave For Qatar?. <https://www.euronews.com/2023/01/17/fifa-world-cup-qatar-2022-what-legacy-will-it-leave-for-qatar>

Hirwani, P. (2022, 22 November). 'So Disappointing': Morgan Freeman Fans Hurt And Angry After Actor Leads Qatar World Cup Opening Ceremony. <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/films/news/morgan-freeman-qatar-world-cup-b2229413.html>

Ishac, W. ve Swart, K. (2022). Social impact projections for Qatar youth residents from 2022: The case of the IAAF 2019. *Frontiers in Sports and Active Living*, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fspor.2022.922997/full>

Jian, Z. (2022, 23 November). FIFA World Cup Qatar 2022: China, Qatar Join Hands For a Better Future. <https://news.cgtn.com/news/2022-11-20/FIFA-World-Cup-Qatar-2022-China-Qatar-join-hands-for-a-better-future-1f6QLQp4jsY/index.html>

Jiang, H. (2015). Ethical Visions For Public Diplomacy as International Public Relations. Golan, G. J., Yang, S., Kinsey, D. F. (Ed.), *International Public Relations and Public Diplomacy*. 51-71. Peter Lang.

Kalın, İ. (2011). Soft Power and Public Diplomacy in Turkey. *PERCEPTIONS: Journal of International Affairs*, 16 (3), 5-23.

Karadağ, A. ve Bulur, S. (2022, 22 Aralık). Katar 2022 FIFA Dünya Kupasında Görev Yapan Türk Polis Görev Gücü Yurda Döndü. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/katar-2022-fifa-dunya-kupasinda-gorev-yapan-turk-polis-gorev-gucu-yurda-dondu/2770268>

Kartal, N. Z. ve Rençber, H. (2022). Uluslararası Halkla İlişkiler Aracı Olarak Müze Diplomasisi: turkishmuseum.com Örneğinde Bir İnceleme. *Electronic Cumhuriyet Journal of Communication*, 4(2), 73-88.

Kochhar, S. K., Molleda, J. C. (2015). The Evolving Links Between International Public Relations and Corporate Diplomacy. Golan, G. J., Yang, S., Kinsey, D. F. (Ed.), *International Public Relations and Public Diplomacy*. 51-71. Peter Lang.

Kuhr, E. ve Smith, A. (2022, 16 December). Why Qatar may see the World Cup as a win despite off-field criticism and on-field failure. <https://www.nbcnews.com/news/world/qatar-world-cup-win-human-rights-criticism-rcna60279>

Lahm, P. (2022, 15 November). Holding The World Cup in Qatar Has Damaged Football and I will Not be Going. <https://www.theguardian.com/football/blog/2022/nov/15/world-cup-qatar-damaged-football-philipp-lahm>

Maktoob. (n.d.). Who is Ghanim Al Muftah, Qatari Icon Who Shared Stage With Morgan Freeman?. <https://maktoobmedia.com/qatar-2022/who-is-ghanim-al-muftah-qatari-icon-who-shared-stage-with-morgan-freeman/>

Marca. (n.d.). Artists Who Have Refused To Perform At The Qatar 2022 World Cup: Shakira, Dua Lipa. <https://www.marca.com/en/worldcup/2022/11/17/63762321e2704eb2b28b45df.html>

Murdock, H. (2022, 22 November). World Cup 2022: Families Mourn Thousands From Decade of Construction. <https://www.voanews.com/a/world-cup-2022-families-mourn-thousands-from-decade-of-construction-/6845578.html>

Nereim, V. (2022, 30 November). Qatar's World Cup Showcases Renewed Ties With Saudi Arabia, but Scars Remain, <https://www.nytimes.com/2022/11/30/world/middleeast/qatar-saudi-world-cup.html>

NTV. (2021, 5 Ocak). 'Körfez krizi' 3,5 yıl sonra sona eriyor: Katar ve Suudi Arabistan anlaşma imzalayacak. <https://www.ntv.com.tr/dunya/korfez-krizi-3-5-yil-sonra-sona-eriyor-katar-ve-suudi-arabistan-anlasma-imzalayacak,Rw0tbjEMiECqeO0l10GCoQ>

O'Grady, S. (2022, 24 November). What on Earth is Morgan Freeman Doing in Qatar?. <https://www.independent.co.uk/voices/morgan-freeman-fifa-world-cup-qatar-b2231954.html>

Okay, A., Okay, A. (2018). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları (10. Basım)*. Der Yayınları

Özdemirci, A., Önder, H. B. (2018). Uluslararası Halkla İlişkiler Yoluyla Ülke Algısı ve İmajı Oluşturmak: Almanya'da Türkiye Algısı ve İmajı Üzerine Ampirik Bir Araştırma (2010-2013). *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 17 (1), 61-98.

Özkan, A. (2016). *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Bir Halkla İlişkiler Etkinliği Olarak Kamu Diplomasisi*. Ed. Kılınç, B. Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler. s: 2-25.

Parkel, I. (2022, 18 November). Robbie Williams Defends Controversial Choice to Perform at Qatar World Cup: 'It Would Be Hypocritical For Me Not To Go'. <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/music/news/robbie-williams-qatar-world-cup-b2228292.html>

Pells, E. (2022, 16 November). Qatar's World Cup Denounced For 'washing' Country's Image. <https://apnews.com/article/eileenguromanabramovichsportssoccerbusinesscc0594f123b85bc5d4cc404c6a6fb37e>

Peltekoğlu, F. B. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?*, Beta Yayınları.

Qatar Supreme Committee For Delivery & Legacy (2022). Qatar's Official Festivals and Events Calendar. <https://visitqatar.com/content/dam/events/qatar-calendar/events-guidebook.pdf>

Reid, S. (2023, 27 January). From 700 Million Years Ago To The World Cup: Inside Qatar's Best Museums. <https://edition.cnn.com/travel/article/qatar-museums/index.html>

Riddell, D. (2022, 20 December). Why This Has Been a Culturally Unique World Cup. <https://edition.cnn.com/2022/12/20/football/qatar-world-cup-review-spt-int/index.html>

Rookie Road. (n.d.). *Which FIFA World Cup Has Had The Largest Attendance?*. Retrieved May 1, 2023. From <https://www.rookieroad.com/fifa-world-cup/which-fifa-world-cup-has-had-the-largest-attendance-6306059/#fifa-world-cup-attendance-by-year>

Saeed, S. (2022, 29 November). Qatar World Cup Fan Village Review: What The Budget-Friendly Accommodation is Really Like. <https://www.thenationalnews.com/travel/hotels/2022/11/29/qatar-world-cup-fan-village-review-what-the-budget-friendly-accommodation-is-really-like/>

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4 (1), 227-250.

Shiyue, Z. (2022, 21 November). Chinese Brands Bet on Sponsorships For Qatar World Cup. <https://asianews.network/chinese-brands-bet-on-sponsorships-for-qatar-world-cup/>

Singh, A. (2022, 26 December). Sports and Soft Power: Qatar Diplomacy in light of Football World Cup. <https://nickledanddimed.com/2022/12/26/sports-and-soft-power-qatar-diplomacy-in-light-of-football-world-cup/>

Snow, N. (2015). Public Diplomacy and Public Relations: Will The Twain Ever Meet?. Golan, G. J., Yang, S., Kinsey, D. F. (Eds.), *International Public Relations and Public Diplomacy*. (pp. 73-90). Peter Lang.

Sriramesh, K. ve Vercic, D. (2001). International public relations: A framework for future research. *Journal of Communication Management*, 6 (2), 103-117. <https://doi.org/10.1108/13632540210806973>

Statista. (2023, 15 February). Public Relations Market Size Worldwide From 2022 to 2027. Retrieved May 1, 2023, From <https://www.statista.com/statistics/645836/public-relations-pr-revenue/>.

Szondi, G. (2009). *International context of public relations*. R. Tench ve L. Yeomans (Eds.), *Exploring public relations*. (pp. 112-140). Prentice Hall.

Turk, J. V., Scanlan, L. H. (1999). *Fifteen Case Studies in International Public Relations: The Evolution of Public Relations: Case Studies From Countries in Transition*, Institute For Public Relations, University of Florida.

Vercic D., Zerfass A. ve Wiesenberg M. (2015). Global public relations and communication management: A European perspective. *Public Relations Review*, 41 (5), 785-793. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.06.017>

Voice of America. (2017, 5 June). 6 Countries, Including Saudi Arabia, Egypt, UAE Cut Diplomatic Ties With Qatar. <https://www.voanews.com/a/saudi-arabia-egypt-uae-bahrain-cut-ties-with-qatar/3887058.html>

Wei, C. (2020). *Public Diplomacy: Functions, Functional Boundaries and Measurement Methods*. Heritage. doi: 10.5772/intechopen.92664

White, J. (2022, 22 November). Qatar Plays Opening Ceremony Cliche Bingo in Perfect Example of Sportswashing. <https://www.telegraph.co.uk/world-cup/2022/11/20/world-cup-2022-opening-ceremony-live-qatar-england-bts/>

Yaqub, M(2023, 7 April). How Many Business Are There in The World in 2023. <https://www.businessdit.com/howmanybusinessesarethereintheworld/#:~:text=There%20are%20an%20estimated%2060%2C000,their%20reach%20into%20new%20markets.>

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı)*, Seçkin Yayıncılık.